

Cuprins

Lumina lui Dumitru Tinu pe Pământ	7
Notă asupra ediției	9
Interviu acordat de Dumitru Tinu Eugeniei Vodă, în cadrul emisiunii „Profesioniștii”, difuzată pe TVR.....	11

1989

La început de drum	33
Mândrie și demnitate	34
„Indezirabili”	35
Speranțe reînnoite	36

1990

Examen de democrație „în direct”	41
România și civilizația europeană	
Explicații de ordin moral și implicații juridice.....	43
HELSINKI II: O nouă șansă pentru Europa	45
Se prăbușesc idoli, se destramă miraje.....	47
La ora deciziilor	49
Cu barca spre fiordurile războiului rece?	51
Dialog sub presiunea ultimatumului	52
Observând doar cu un „ochi”	54
Ieri, la telefon cu Parisul, Quai d'Orsay: Oh, là là! Chiar așa?	55
Europa: pilule dulci și pilule amare.....	57
Dialog de cursă lungă.....	59
Românii „imaturi” i-au așteptat pe Colombo și compania	61
Domnul Khol dă verdicte	63
Obsesia Ialtei	65
Desprinderea din cerc	
<i>Corespondență din Copenhaga</i>	67
Europa în dimensiune umană	
<i>Corespondență din Copenhaga</i>	69
Amvonul din pustiu	
<i>Corespondență din Copenhaga</i>	71

Ieșirea din cercul izolării.....	73
Momentul reconsiderărilor	
În dialog cu ambasadorul URSS la București, FELIX BOGDANOV, despre viitorul relațiilor româno-sovietice	75
Guvernul față în față cu presa	78
Bonjour, la France!	80
Dialogul de la Budapesta.....	82
Atenție, inflamabil!	84
Organul CADA iese în față.....	86
Casus belli?.....	88
CE ȘTIE LUMEA ȘI NU ȘTIAM NOI	
Avem și noi lobbyștii noștri.....	90
Sorry, BBC!	91
Și a venit ziua aceea.....	92
Fantasme ce întunecă rațiunea	
– convorbire cu dl profesor Raoul Șorban	94
31 de zile la președinția Consiliului de Securitate	
– convorbire cu dl AUREL DRAGOȘ MUNTEANU, ambasadorul României la Națiunile Unite.....	97
31 de zile la președinția Consiliului de Securitate (II)	
– convorbire cu dl AUREL DRAGOȘ MUNTEANU, ambasadorul României la Națiunile Unite.....	101
De la trimisul nostru special la Națiunile Unite	
O șansă pentru ONU.....	104
De la trimisul nostru special la Națiunile Unite	
Marea sfidare	106
De la trimisul nostru special la Națiunile Unite	
Vântul fierbinte din Golf	108
De la trimisul nostru special la Națiunile Unite	
Consensul.....	110
De la trimisul nostru special la Națiunile Unite	
Prețul legalității	112
De la trimisul nostru special la Națiunile Unite	
Depunerea armelor.....	115
De la trimisul nostru special la New York	
O șansă pentru viitorul umanității	117

<i>De la trimisul nostru special la Națiunile Unite</i>	
Cu gândul la anul 2000	119
<i>De la trimisul nostru special la Națiunile Unite</i>	
Virtuțile dialogului politic.....	121
<i>De la trimisul nostru special la Națiunile Unite</i>	
„Vom răspunde cu aceeași măsură sprijinului și încrederii”	123
Proiecții în oglinda realității	125
„Să ne debarasăm de complexe”	
<i>Convorbire cu dl Adrian Năstase, ministrul afacerilor externe</i>	127
Complexul vasalității	130
Rigorile democrației	
<i>Completare la un post-scriptum</i>	132
Schimburi de „amabilități” diplomatice.....	133
<i>Autoritățile bulgare sunt categorice:</i>	
Nu există pericol de poluare radioactivă dinspre Kozlodui.....	134
<i>Ore de veghe în Moldova de peste Prut</i>	
Divide și... ce mai urmează?	136
Despre diplomația română... fără diplomație	138
La Paris, cu doi ani mai devreme	139
<i>De la trimisul nostru special la Paris</i>	
Europa – anul unu.....	141
<i>De la trimisul nostru special la Paris</i>	
Europa între speranțe și realizări.....	144
<i>De la trimisul nostru special la Paris</i>	
Europa – schița pentru viitor	146
<i>De la trimisul nostru special la Paris</i>	
Obsesia Zidului	148
„Timpuri noi”, năravuri vechi	150
ONU a fost și rămâne cadrul de rezolvare a crizei din Golf	
– <i>Interviu cu dl ambasador Aurel Dragoș Munteanu</i>	151
Nu mai e ceață pe Tamisa.....	153
Economia de piață nu se naște fără dureri	
– <i>Interviu cu dl prof. Silviu Brucan</i>	154
Opoziționiștii cu orice preț pun mai presus de interesele țării acapararea puterii	
– <i>Interviu cu dl prof. Silviu Brucan</i>	157
America nu se dezminte	160

Așa să fie? Nu este așa!	161
--------------------------------	-----

1991

Astrologie și politică	165
Interviu cu ambasadorul Irakului la București	167
Corigența la credibilitate.....	169
Unu contra tuturor	171
Mâine, Luxemburgul?	172
Arma secretă a lui Saddam Hussein	173
O nouă realitate în Europa: Valul imigrării	
<i>Corespondență din Viena</i>	174
Migranții lor, emigranții noștri...	
<i>Corespondență din Viena</i>	176
Reflecții despre emigrare în pragul Consiliului Europei	
<i>Interviu cu dl Doru Viorel Ursu, ministru de interne</i>	178
Lucrez la rece și stau cu gândul la căldură.....	181
Sfârșitul unei obsesii	182
Angajare umanitară în „Furtuna deșertului”	184
După o lună de război, o șansă de pace.....	186
Căpitanul în fața naufragiului	188
Comitetul român Helsinki minte!	190
Azi, la Moscova, nu va fi lovitură de stat	192
Marea anomalie.....	194
Pacea deasupra nisipurilor mișcătoare.....	196
O liniște apăsătoare se așterne în Golf	198
Și un război netelevizat	200
Pacea la răsărit.....	202
S-auzim de bine, domnule general!	204
Un referendum fără suspans	206
Art Buchwald se destăinuie	208
Eroarea marelui inchișitor.....	210
„Alături de România și în sprijinul ei”	
<i>Interviu cu președintele Franței, François Mitterrand</i>	212
Simple coincidențe?	215
Sindromul balcanic.....	216

Sorry, Mister Frost	218
Jocurile sunt făcute!.....	219
Nostrabrucanus	221
Ultimii la cozonac	222
Nevoia de verticalitate	225
Zidul	228
Prea lunga așteptare	230
Despre mort, nimic de bine	232
Întâmplări întâmplătoare	234
Evadare din vechiul continent?	
<i>Corespondență din Rabat</i>	236
Casa de pe Orinoco	
<i>Corespondență din Caracas</i>	238
Cu gândul la consens pentru marile interese ale țării	
<i>Interviu cu dl ION ILIESCU, președintele României</i>	240
Nopti scurte.....	243
Tunelul oglinzilor	246
Cine n-are lobby... ..	248
Eșecul conjurației de la Kremlin.....	250
Momentul de regăsire	251
Sub aripa războiului	252
Cealaltă față a medaliei	254
Adevărul – 500.....	256
Un Nagorno-Karabah secuiesc?	257
Arta de a câștiga pierzând	259
O șansă de pace pentru Orientul Mijlociu	
<i>Corespondență din Madrid</i>	261
Pământ și pace	
<i>Corespondență din Madrid</i>	263
Europa – o singură voce	
<i>Corespondență din Madrid</i>	265
Sindromul unanimității	267
Liviu Radu în libertate	
Prin telefon, în legătură directă cu New Delhi	268

Petrodolari și politică	
<i>Corespondență din Abu Dhabi</i>	270
Avem nevoie unii de alții	273
Sfârșitul utopiei	275
Și semne bune.....	277

1992

Corupție și diversiune	281
Descalificante elucubrații în Le Monde	283
Nostradamus într-o lume fără prințipuri	284
Urmează alegerile generale – pasul obligatoriu pentru credibilitatea României	
<i>Interviu acordat de dl Theodor Stolojan ziarului Adevărul</i>	286
Singura alternativă la rigorile economiei de piață ar fi involuția.	
<i>Interviu acordat de dl Theodor Stolojan ziarului Adevărul (II)</i>	291
Tunelul oglinzilor	295
Gloanțe oarbe	297
Când Moldova este în pericol.....	299
Agonia Imperiului	301
Moscova scapă din mână „varianta iugoslavă”	303
Embargo și morală.....	305
Conjurația tăcerii	307
Conjurația tăcerii	308
Războiul din Basarabia poate fi oprit	
<i>Interviu acordat în exclusivitate ziarului Adevărul de președintele Ion Iliescu</i>	310
Cinci tacâmuri la cina de la Moscova.....	312
La Helsinki bat tobele războiului	
<i>Corespondență specială de la Dumitru Tinu</i>	315
Detașamente de comando antrenate pentru Moldova.....	318
Ieșirea din arenă.....	319
Eurodisperarea	320
Țânțarul anofel.....	322
„Libération” își ia libertatea de a colporta minciuni	324
Eliberarea de obsesii	325
Marea coaliție a nerușinării	328
Piatra ca argument.....	330

Răul relativ	332
Nevoia de opoziție.....	333
Schimbarea la față.....	335
America și noi	337
Guvernul și mafia	338
Complot împotriva memoriei.....	340
Reîntâlnirea cu ADEVĂRUL.....	342
„Din rațiuni de stat”	343

1993

Marea șansă.....	347
Furtună într-un pahar cu apă	349
Complexul de frățietate	351
Dl Dumas nu recomandă aruncarea mănușii	
Mărturisiri mai mult sau mai puțin protocolare la un mic dejun diplomatic.....	353
Să nu dezlegați câinii războiului!.....	354
Între Botswana și Ungaria.....	356
Bombe fumigene.....	358
Dunărea nu se varsă în Atlantic	360
Timpul cărților negre.....	362
Desprinderea din „zonă”	364
Un telefon roșu București–Bruxelles?	
<i>Interviu cu dl Teodor MELEȘCANU, ministrul afacerilor externe</i>	366
Un semnal din Londra privind gradul de încredere în schimbările din România	
<i>Interviu cu Douglas Hogg, ministru de stat la Ministerul de Externe britanic</i>	369
Se poate ieși din hățișul corupției?	371
Într-adevăr, cu Marincea e ceva	372
Asaltul Kremlinului?.....	373
Virusul n-are culoare	374
Stafia de la Răsărit	376
Despre intoleranță.....	377
Numărătoarea bilelor.....	378
Nu stăm blând.....	380
Un fir care duce spre Cupola Mafiei.....	381

Data viitoare – pistolul și dinamita	383
Citirea printre rânduri	385
Clauza națiunii ideale	386
Despre culpabilizare	388
„Așa nu se mai poate”	389
Dragonul și maimuța	
<i>File dintr-un jurnal de călătorie supus autocenzurii (II)</i>	390
Sfidarea bunului-simț.....	392
Ieșirea din tranșee	393
Schimbarea la față	
<i>Correspondență din Geneva de la Dumitru Tinu</i>	395
Sperietoarea guvernului-fantomă	396
Grațierea bestiei	397
Starea de normalitate.....	398
Vânzarea flotei – un act iresponsabil! Scandalos!.....	400
Atenție la cuțite	402
Triunghiul Bermudelor	403
Marea Rebeliune Socialistă din Octombrie	404
Cioclii și comisionul	405
Recurs la normalitate.....	407
Revizorul în Gogoliada.....	408
Vânzătorii de iluzii	409
Bolșevici și menșevici	410
Cine ne reprezintă în afară	411
Răbdarea are limite	413
Cartagina trebuie distrusă!	415
Europa de Est, iarăși pe masa verde?	
<i>Correspondență din Bonn de la Dumitru Tinu</i>	416
Clubul falit din fosta baracă socialistă.....	418
Cioara vopsită.....	420
Intangibilul model nipon	
<i>Correspondență din Tokio</i>	422

Tentația totalitară	427
O șansă pierdută înainte de Bruxelles.....	429
Parteneriatul pentru confort.....	431
Înșelătoria stabilitate	433
Provocarea lui Kozârev	
<i>Dl Meleşcanu apreciază că Parteneriatul pentru pace este un factor descurajator pentru încercările de redesenare a sferelor de influență.....</i>	<i>434</i>
Botnița!	436
Lecția de rodeo.....	438
Ofensiva Armatei roșii cu căști albastre	440
Și cei din umbră la plăcinte	441
Zeița apolitică.....	443
Șmecheria cu ghivent	444
Palatul cu pereți de sticlă	446
Șantajul monopolist	448
Mascarada dosarelor corupției	450
Dispreț guvernamental pentru presa românească	452
Mai contradictoriu decât veacul	453
Partidul Învârtiților	455
Libertatea de a muri?.....	457
Săracii voluntari!.....	459
Crimeea în versiune bosniacă?	460
Un raport născut mort.....	462
Chiriașii văzuți de la fereastra Cabinetului doi	464
Vorba bună și vorba multă.....	466
Angrenajul fatal	468
Un Waterloo politic pentru opoziție	470
Țăranii nimănui.....	471
A doua îngenunchere.....	473
Cureaua de transmisie	475
Cât se poate îngroșa obrazul	477
Nu suntem în Italia lui Berlusconi	479
Războiul cu agricultura.....	481

Un dublu șantaj	483
Dacă slovacii au uitat, noi n-am uitat.....	485
Mingea e la unguri	486
Baliverne cu estici și vestici.....	488
Capo di tutti capi.....	489
Sfidarea parlamentară	491
Paranoia în politică.....	493
O vizită sub semnul pragmatismului	495
„Momentul politic al anului”	
<i>Correspondență din New York</i>	497
Schimbarea s-a produs în America.....	499
Imunitate, nu impunitate.....	501
Șansa reabilitării.....	503
Era târziu și era toamnă	505
„Nufărul” de la Cotroceni.....	507
Obrăznicia parvenirii	509
Statul lor de drept	511
Tigrul de hârtie.....	513
Modelul cu perucă	515
Bătălia pentru Europa	517
Șampanie de Reșița	519
Noua cortină de fier.....	521
Dureri noi, trucuri vechi	523
Doctrina sincerității limitate	525
Scrisoare către cititor.....	527

1995

Anul cecen	531
<i>La Predeal, la o ceașcă de ceai cu președintele Iliescu</i>	
„Voi respinge legea privind indemnizațiile parlamentare”	532
Unda verde americană (I).....	533
Unda verde americană (II)	535
Unda verde americană (III).....	537
Capcana ungară.....	539
Să sfârșim odată mascarada	541

Strategia disperării.....	543
Cine se teme de alegători.....	545
Pierdut onoare parlamentară, bună recompensă.....	547
Obsesia tratatului.....	549
Corupția, piatra unghiulară a viitoarelor alegeri.....	551
Cărțile măsluite ale Budapestei.....	553
Și busuiocul îl dregem cu prudență	
<i>Corespondență specială din Paris</i>	555
Piesa care lipsește din Pactul de stabilitate	
<i>Corespondență din Paris</i>	557
Calul troian al autonomiei	559
Bătălia pentru vile.....	561
Primul avertisment din partea alegătorilor.....	563
Mașina de vot.....	565
Proba înțelepciunii	567
Dezmățul de pe „Titanic”	569
Botniță pentru presa cârtitoare.....	571
Cine ne sunt cititorii	573
Necunoscutele ecuației politice la 50 de ani de la război	575
Mascaradă cu protocol.....	577
Pasul înapoi spre totalitarism	579
Privatizarea legii	581
Ostatici.....	583
1201 șiretlicuri	585
Moara de tocat moțiuni.....	587
Modelul coreean	589
Panmunjon – ultimul zid	591
2 minute și 2 secunde de fiecare casă înhățată.....	593
Reversul medaliei	595
Dracul se ascunde în detalii	597
Zăvorul de la Schengen.....	599
Tranziția lor s-a încheiat	601
Întâlnirea ultimei șanse?.....	603
E bine că a existat un Debrețin	605
De la utopie la paradox	607

Lacul lebedelor, ultimele acorduri	609
E rândul Budapestei.....	611
O ancoră pentru o zonă în derivă.....	613
De la maimuțăreală la teroare	615
Lepădarea de extremism	617
Cătușe pentru jurnaliști.....	619
Spiritul de castă ajuns la paranoia	621
Lumină verde dinspre Casa Albă.....	623
Frate de cruce cu dracu'?.....	625
Despre funie în casa împușcatului.....	627
Granița de vest nu se apără cu tunul	629
Nu spargeți oglinzi venețiene!.....	631
Scamatorii sub imperiul derutei.....	633
Premianții tranziției și leneșii clasei	635
Imuni la sentimentul onoarei.....	637
Recviem pentru martir	639
Traficul „onorific” de influență.....	641
Rezerva de aur și rezerva de inteligență	643
Între FMI și Ciu-Ce	645
Președintele știe despre corupție mai mult decât presa	647
O locomotivă pentru trenul corupției.....	649
Dincolo de Arcul de Triumf.....	651
Șerpăria din Insula Șerpilor	653
Ziua ticăloșiei pică într-o joi.....	655
Sfidarea democrației	657
Complicitate morală, dar răspundere penală.....	659
Indice de nume.....	661

Lumina lui Dumitru Tinu pe Pământ

Sunt un privilegiat. Am avut onoarea de a-l cunoaște bine pe Dumitru Tinu. Ca ziariști, ne-am aflat deseori în dispută. Uneori, chiar am polemizat. Dar împreună am reușit să facem lucruri importante pentru breasla jurnaliștilor români. Asta s-a întâmplat după ce am preluat într-un anumit fel modelul clubului de presă din Germania. Și după ce, ajutați fiind de Adrian Sârbu, care la acea dată conducea cel mai puternic trust media din România, am decis să inițiem Clubul Român de Presă. Am fost împreună cu Dumitru Tinu, membru în Consiliul de Onoare. Am atras alături de noi cei mai importanți ziariști și aproape toate trusturile de presă. Din București și din țară. Apoi, în interiorul Clubului Român de Presă, am construit două departamente. Unul, al redactorilor, care, într-un fel, s-a transformat într-un sindicat. Cel de-al doilea a fost un departament al patronilor de presă. Pe care am avut cinstea să-l conduc.

Ședințele destul de frecvente ale Consiliului de Onoare și numeroasele acțiuni pe care le-am inițiat împreună cu Dumitru Tinu și cu alți jurnaliști de marcă mi-au dat posibilitatea să-l cunosc pe acest om îndeaproape. Iar ceea ce am admirat la el cel mai mult, pe lângă fenomenala sa putere de muncă, a fost dimensiunea sa de diplomat. De negociator. De ce spun asta? Pentru că Dumitru Tinu și-a adus o contribuție uriașă pe parcursul negocierilor pe care am fost siliți să le purtăm rând pe rând cu reprezentanții tuturor guvernelor. La capătul acestor negocieri, obțineam de fiecare dată mai multă libertate, pentru ca ziariștii să se poată exprima fără teamă, și, gândindu-mă la departamentul proprietarilor, un mediu de afaceri de presă din ce în ce mai prietenos și mai puternic. Redactorii din presa română au beneficiat și ei ani de zile de multe avantaje, inclusiv materiale, ca rezultat al demersurilor Consiliului de Onoare condus de Dumitru Tinu.

Au rămas în istoria recentă bătăliile pe care Consiliul de Onoare al Clubului Român de Presă le-a dus, de fiecare dată când într-un loc sau altul libertatea de expresie era amenințată sau când exista pericolul instituirii unor măsuri de cenzurare a presei. Extrem de importantă pentru climatul acelor ani a fost o inițiativă a lui Dumitru Tinu, susținută de toate casele de presă, de a le oferi anual premii celor mai valoroși jurnaliști tineri, în urma unor concursuri în care aceștia își prezentau anchetele, reportajele sau comentariile politice.

Dar pe Dumitru Tinu l-am cunoscut și altfel. Într-o ipostază cu totul și cu totul diferită. În calitate sa de reprezentant al presei române în Organizația Mondială a Ziarelor. Unde l-am însoțit cu ocazia mai multor congrese. Acolo Tinu se lupta și, din nou, își punea în valoare însușirile sale diplomatice, pentru a obține o poziție din ce în ce mai bună pentru

presa română și pentru a apăra interesele de libertate și interesele financiare ale jurnaliștilor din această țară.

Și pentru a-l convinge pe cititor că nu este deloc o întâmplare faptul că insist asupra virtuților de diplomat ale lui Tinu, mă văd obligat să rememorez turneele pro-NATO pe care le-am organizat împreună, susținuți financiar de Adrian Sârbu. Ne-am aflat practic împreună cu ceilalți colegi din Consiliul de Onoare al Clubului Român de presă în aproape toate capitalele europene, unde am inițiat diverse manifestații, mese rotunde, întâlniri, contacte cu personalități de marcă și cu reprezentanți locali ai presei, prin intermediul cărora încercam să convingem opinia publică din Europa de necesitatea afilierii României la structura NATO. Turneele pro-NATO au reprezentat un demers extrem de important și o contribuție directă pe care Clubul Român de Presă, condus de Dumitru Tinu, le-a avut în schimbarea fundamentală a paradigmei politice în care funcționează România. Cred că a fost cel mai important succes al lui Dumitru Tinu în calitatea sa de președinte al Clubului Român de Presă.

Îi rămân recunoscător lui Andrei Tinu, fiul lui Dumitru Tinu, pentru omagiul pe care i-l aduce tatălui său prin publicarea celor două volume, care cuprind cele mai interesante articole și interviuri ale marelui jurnalist. Și îi rămân încă o dată recunoscător pentru că mi-a oferit onoarea de a scrie câteva rânduri despre un coleg de presă care, din multe puncte de vedere, mi-a fost model.

Sorin Roșca Stănescu

Notă asupra ediției

De la „Început de drum” la „Stația Speranței”, Dumitru Tinu a condus, cu pricepere și dăruire, echipa celui mai important cotidian de după Revoluție, punându-l în slujba Adevărului și a cetățeanului, ghidându-se după principiul constituțional că „nimeni nu este mai presus de lege”.

Un ziar trăiește o zi, un om trăiește o viață, o carte, pentru eternitate. Odată cu ea, și omul care a semnat-o. Cu toate că pe timpul vieții a scris neobosit, moartea fulgerătoare i-a furat șansa lui Dumitru Tinu de a-și aduna lucrările într-o carte. De aceea, în această luptă a autorului cu umbra uitării, am simțit că îmi revine misiunea de fiu de a strânge cea mai însemnată operă editorială a tatălui meu între copertile a două volume. Această *opera omnia* este, de fapt, moștenirea lui Dumitru Tinu, iar interviurile și analizele care au apărut în ziarul **Adevărul** din 1989 până în 2003 văd lumina tiparului încă o dată, la 80 de ani de la nașterea autorului. De această dată nu într-un ziar efemer, ci pe paginile unei cărți, pentru a avea certitudinea că nu vor dispărea pentru totdeauna în negura timpului.

Cele două volume ale cărții însumează totalitatea materialelor de presă purtând semnătura tatălui meu. Sunt editoriale și articole care au surprins cele mai importante momente ale nașterii Democrației pe malurile Dâmboviței și, mai apoi, parcursul european al României, de la desființarea lagărului socialist și până la intrarea Bucureștilor în NATO. Sunt, de asemenea, interviuri cu liderii politici din țara noastră și din lume, printre care Jacques Chirac, primar al Parisului și președinte al Republicii Franceze, Ion Iliescu, prim-miniștri, ambasadori români sau ambasadori străini acreditați la București ș.a. Citindu-le, îl veți regăsi, în și printre rânduri, pe omul, ziaristul și managerul Tinu așa cum a fost el, cu bune și cu rele... Un om al timpului său, care și-a depășit, prin muncă și tenacitate, condiția de copil sărac plecat odinioară desculț din comuna natală să învețe carte, mai întâi la Slatina și apoi la București. Aceste două volume sunt dovada faptului că Dumitru Tinu nu a murit, ci este viu prin urmașii săi și prin operă, datorită căreia Ana Maria, Eva și Mihai își vor cunoaște bunicul, cinstindu-i așa cum se cuvine memoria.

O carte nu se scrie singură, ci este rodul efortului conjugat al mai multor oameni. De aceea, îmi revine deosebita onoare să îi amintesc și să le mulțumesc celor care au contribuit la publicarea ei: jurnalistul Sorin Roșca Stănescu, coleg de presă și prieten al tatălui meu, profesorul Dumitru M. Tinu de la Coteana, vărul său, care îi păstrează vie amintirea prin intermediul publicațiilor din județul Olt; Minodora Anane, cea care s-a ocupat de adunarea materialului cuprins în cartea de față; Cătălin Boboc, care m-a sprijinit și mă sprijină în toate proiectele editoriale; jurnalistul Octavian Andronic, care și-a dat acordul pentru a folosi fotografia de pe copertă; Florin Carata, care a realizat conceptul grafic al cărții; Evelin Ceciu, cel care s-a ocupat de culegerea textului și de corectură; reprezentanții Bibliotecii Academiei Române, care mi-au acordat sprijinul în identificarea și fotocopierea articolelor

purtând semnătura Dumitru Tinu; și, nu în ultimul rând, Nicolae Cîrstea, fondatorul Grupului editorial Universul Juridic și cel care a crezut în acest proiect.

Dar, înaintea tuturor, se cuvine să îi mulțumesc Emiliei Iucinu, mama mea, cea care se face „vinovată” de apariția acestei cărți și cea care s-a sacrificat pentru ca eu să pot duce mai departe, cu demnitate, numele lui Dumitru Tinu.

Andrei Tinu

Interviu acordat de Dumitru Tinu Eugeniei Vodă, în cadrul emisiunii „Profesioniștii”, difuzată pe TVR

Bine v-am găsit, stimați telespectatori! L-am invitat în studio pe Dumitru Tinu, directorul ziarului cu cel mai mare tiraj din România, *Adevărul*. De fapt, ce înseamnă acest lucru, concret, pentru telespectatorii care habar n-au de tiraje? Cât înseamnă cel mai mare tiraj?

Cel mai mare tiraj înseamnă la ora actuală 180.000 de exemplare.

Deci în toamna lui 2001 (când dumneavoastră împliniți 61 de ani și 40 de ani de presă – este o performanță despre care vreau să mai vorbim). Dar diagrama după 1989, vârful tirajului care ar fi?

Vârful tirajului a fost în 1990, când aveam 2.100.000 de exemplare.

Extraordinar! Ce cădere!

Nu este nicio cădere, este o intrare cât de cât în normal, pentru că la momentul respectiv existau doar trei ziare: *Adevărul*, *România liberă* și *Tineretul liber*, plus un ziar de București.

Deci ați avut 2.100.000 de exemplare cu *Adevărul* la începutul lui 1990, ziar care provenea, la propriu, din *Scânteia*. Ce tiraj avea ziarul *Scânteia* în obsedantul deceniu sau în epoca lui Ceaușescu?

Impropriu provenea din *Scânteia*, dar o să mai vorbim despre asta mai târziu.

Avem pregătit un capitol *Adevărul* și *Scânteia*.

La vremea respectivă, tirajele erau în jur de 400.000 – 500.000 (*Scânteia*), *România liberă* undeva tot pe acolo. Veți observa că și în prezent tirajele sunt mici, sunt mult mai mici decât în alte țări din jur. Sunt țări cu populație de 8-9 milioane (de pildă, Bulgaria, Ungaria) care au tiraje în jur de 400.000 de exemplare.

Noi aveam impresia că românii sunt mari consumatori de ziare și acum ne spuneți că bulgarii ne întrec și la cititul ziarelor, domnule Tinu?

Eu cred că ne întrec la cititul ziarelor, dar am să explic de ce se întâmplă acest lucru, după părerea mea. Pe de o parte, este vorba de faptul că avem totuși mai multe publicații, avem o presă foarte diversificată.

Pe când bulgarii?...

Au mai puține publicații decât avem noi, chiar și ungurii. La noi sunt foarte multe titluri. Pe de altă parte, este vorba de concurența televiziunii, și aici nu mă refer doar la faptul că

televiziunea duce în mod fatal la restrângerea numărului de cititori de presă scrisă. La noi, televiziunea a luat o dezvoltare cum nu se poate întâlni în niciuna dintre țările din jur și mă refer în mod special la televiziunea prin cablu. Suntem, poate, țara din Europa de Est cu cea mai mare rețea de televiziune prin cablu. Al treilea factor este situația economică precară, starea de mizerie...

Ideea că un om se gândește până cumpără un ziar, domnule Tinu?

Se gândește. Și eu primesc foarte multe scrisori de la cititori care au de ales între pâine și ziar. Unii dintre ei (și nu sunt puțini aceștia) preferă să cumpere ziarul sau și-l împrumută pe o scară întreagă de bloc.

Nu se poate! Știți povești din astea?

Dar nu sunt povești, sunt realități, iar în sate a rămas același obicei pe care mi-l amintesc din copilărie, când un ziar merge pe toată ulița.

Ce ziar mergea pe ulița dumneavoastră?

Era și *Scânteia*, era și *România liberă*. Și se citeau.

În ce sat se întâmpla acțiunea?

Într-un sat de pe cursul Oltului, la vreo 17 km de Slatina, Coteana se cheamă. Oamenii se întâlneau după-amiaza pe uliță și de obicei nu prea știau carte, iar cel care știa carte...

Ca în „Moromeții”. Aveați poiana lui Iocan?

Nu chiar poiana, dar se întâlneau pe uliță și citeau ziarul și îmi amintesc și acum despre Roosevelt, Churchill.

Așa citeau?

Da. Erau foarte interesați despre ce se întâmplă.

Și dumneavoastră ce copil erați acolo: un copil desculț sau un copil înstărit?

Eram un copil desculț, un copil care s-a născut într-o casă unde nu exista nicio carte, părinții mei erau neștiutori de carte. Eram un copil foarte avid să cunoască, foarte dornic de lectură.

Deci părinții erau țărani analfabeți cum erau majoritatea țăranilor din sat, nu?

Da. Nu știu dacă erau marea majoritate, dar erau mulți analfabeți.

Și câți copii erați?

Noi am fost 3 copii. Mai am un frate și o soră mai mari decât mine.

Și care au făcut tot carieră intelectuală?

Din păcate, nu au putut face niciun fel de carieră intelectuală. Fratele meu cu 10 ani mai mare decât mine a rămas în sat, a făcut niște cursuri de contabilitate și a lucrat la primărie până la pensie, iar sora mea este în sat, este țărăncă, lucrează pământul.

Domnule Tinu, cu toate că sunteți directorul ziarului cu cel mai mare tiraj din România, nu aveți impresia că sunteți un om, un personaj care iese destul de rar la rampă sau, dacă iese, iese cu multă discreție?

Eu cred că iese la rampă ziarul pe care l-am gândit, ziarul pe care îl facem și care încearcă să schimbe câte ceva în țara asta.

Soarta a vrut ca băiatul unor țărani săraci, un copil desculț, să ajungă directorul ziarului cu cel mai mare tiraj din România?

Sigur că soarta m-a ajutat foarte mult, dar eu nu pot să uit sacrificiul pe care l-au făcut membrii familiei mele, cei apropiați mie, părinții mei, care și-au dorit ca eu, cel mai mic dintre copii, ca măcar eu, cum spuneau ei, să pot să învăț carte și să vin în sat învățător.

Ce sacrificiu au făcut?

Sacrificiul era însuși faptul că m-au trimis la școală, la oraș, la Slatina (universul începea în sat și se termina în oraș).

Adică Slatina era suma...?

Era maximul pe care mi-l puteam imagina și era un miraj. Mergeam o dată pe săptămână la târg cu căruța și, când ne apropiam, vedeam de departe becurile și era fascinant. Și faptul că au acceptat orice sacrificiu să mă țină la școală, la liceu. Primul an a fost mai greu, am stat într-o familie de rromi.

Ați stat într-o familie de țigani, că pe vremea aceea nu le spunea rromi.

Da, o familie de țigani.

Am observat că, mai înainte, în loc de „analfabeți” ați spus „neștiutori de carte”, acum în loc de „țigani” spuneți „rromi”. De ce dorința aceasta de a atenua puțin asperitatea cuvântului?

Probabil, din ceva înăscut, din preocuparea mea de a nu deranja pe nimeni.

Se poate un ziarist care nu deranjează pe nimeni? Mai ales că în editorialele dumneavoastră pe care le-am recitat cu ocazia emisiunii ați deranjat atâta lume, începând cu președinții, nu spun președintele, ci președinții?

Așa este, dar este un alt fel de deranj.

Deci un om care în editoriale poate fi violent poate fi în viața de toate zilele un individ prudent, un individ cu hipersensibilitate? Deci nu sunteți tipul de gazetar spectaculos, asta e clar. Sunteți mai degrabă tipul interiorizat, calm, excesiv de calm, fără risipă de sare și piper, care se plasează uneori sub semnul cenușiului, sub semnul griului, iată și haina ați ales-o gri. Aveți totuși ceva de eminență cenușie, domnule Tinu? Într-un film, dumneavoastră nu ați putea niciodată juca un Danton, un Robespierre, ați putea juca eventual un cardinal Richelieu. V-ați gândit la asta?

Vă contrazic, cred că este o falsă impresie. În primul rând, eu sunt o fire colerică.

Nu vă cred!

Nu o să vă vină să credeți. Sunt coleric, temperamental, dar m-am educat și mi-am propus multe lucruri de-a lungul timpului să-mi înving de pildă timiditatea. Sunt un om foarte timid. Sper că mi-am învins timiditatea; colegii mei nu mă cred dacă le spun că eu sunt foarte timid.

Dar coleric vă cred?

Deloc. Cred că nimeni nu-și închipuie că eu sunt o fire colerică, dar sunt. Probabil, reușesc în ceea ce fac să-mi domin eventualele răbufniri, să fiu un om cu multă sensibilitate, cum ați spus dumneavoastră. Eu nu pot să vorbesc despre mine în termenii aceștia. Dar, în orice caz, mă preocupă foarte mult să instaurez liniște, calm, dar să știți că sunt un om de bătaie și noi am avut multe momente foarte grele în evoluția ziarului și în evoluția țării în care ziarul a fost foarte sever, în care ziarul a ieșit la bătaie, și în acele momente adesea răspunderea luării unei decizii radicale a apăsător numai pe mine.

A trecut timpul, să privim deceniul *Adevărului* ca un deceniu care ține de istorie. Dați-mi un exemplu de decizie radicală pe care v-ați asumat-o, chiar cu riscul de a greși, pentru că ați avut și momente în istoria ziarului când ați greșit, nu?

Sigur că da. Toți avem lucruri să ni le reproșăm, am săvârșit greșeli. Eu zic că este un lucru extraordinar să le identifici și să ți le asumi, iar eu sunt întotdeauna gata să mi le asum, și în fața colegilor mei fac acest exercițiu adesea. De pildă, a fost momentul însuși al apariției ziarului, a fost un moment radical.

În ce an?

În decembrie 1989. Pe 22 decembrie 1989, a fost o decizie într-un cerc restrâns. În cursul dimineții, când nu zburase elicopterul de pe clădirea Comitetului Central s-a hotărât să ieșim cu un număr de ziar. Decizia nu a fost a mea, ci a redactorului-șef, ca să-i spunem *Scânteia Poporului*. Am apărut cu o foaie, am pregătit o foaie chiar în momentele cele mai fierbinți și această foaie a ieșit după-amiază. A fost o decizie.

Momentul acesta de ruptură *Scânteia* – *Adevărul*. Aici am o *Scânteia* din 28 noiembrie 1989, deci foarte aproape de Revoluție și înainte de emisiune m-am uitat peste această ediție: „Pe drumul luminos deschis de marele forum comunist”, „interviul Tovarășului” – vorba lui Caragiu – „într-o piesă tot aia și tot aia” de la pagina 1 până la deplina aprobare a Tovarășului, desemnarea programului, realegerea Tovarășului, hotărâri de importanță istorică, comuniștii mereu la datorie, chipul eroului contemporan, partidul și poporul, interviul Tovarășului și pe pagina... ceva îngrozitor, domnule Tinu! Într-un prezent care pare uneori inconfortabil, o lectură a acestui ziar de arhivă din 1989 îți face ziua mai suportabilă și am un număr identic din 22 decembrie al *Scânteii*. Deci, până și în 22 decembrie *Scânteia*, netulburată, a apărut așa cum a apărut decenii de-a rândul.

Credeți că putea să apară altfel?

Nu știu, vă întreb.

Nu putea să apară altfel și să știți că puteți lua și alte ziare, și *România liberă*, și *Scânteia tineretului*, și vedeți absolut același lucru.

Domnule Tinu, sincer, aveți un complex al *Scânteii* sau nu?

Eu nu am. De ce să am un complex al *Scânteii*?

Este o perioadă a biografiei dumneavoastră pe care ați vrea s-o ștergeți sau nu?

Nu, ar însemna să șterg o perioadă a tinereții mele, când chiar am avut și bucurii. Eu nu pot să neg o perioadă din viața mea. Iar în ceea ce mă privește, în acea perioadă de 20 și ceva de ani cât am lucrat la *Scânteia*, eu am fost exclusiv ziarist de politică externă.

În ce an ați pus piciorul pentru prima oară?

În 1962.

Și ce studii aveți? Citisem într-un ziar care cultivă zvonurile că sunteți școlit la Moscova. Este adevărat?

Nu este adevărat. De atâția ani au apărut atâtea năzbâtii și deranjează nu persoana mea, ci ziarul *Adevărul*, și atunci primul lucru care se spune este *Scânteia* sau fosta *Scânteie*, sau în ceea ce mă privește, mereu se invocă ba studii la Moscova, ba că am fost corespondent la Moscova.

Deci, care sunt legăturile dumneavoastră cu Moscova?

Face parte tot din biografia mea și eu îmi asum biografia mea. Eu sunt absolvent al „Institutului de Limbi Străine” din București, sunt specialist în filologie rusă și română, limba și literatura rusă și limba și literatura română. Legătura cu Moscova este limba pe care o cunosc.

Dumneavoastră, copilul de țărani săraci din Oltenia care a venit la București și a studiat „Institutul Maxim Gorki” în anii 1950, copilul desculț care mergea la școală?

Da, la sfârșitul anilor 1950. Era și normal, nici nu aveam ce să port, primii pantofi pe care i-am avut au fost făcuți de un cizmar în sat.

Când stăteați la familia de țigani?

Da.

Cum de părinții v-au dat tocmai la o familie de țigani din Slatina?

Pentru că îi cunoșteau. Era o chestiune foarte pragmatică, pentru că la internat trebuiau să plătească vreo 240 de lei pe lună și nu aveau de unde să dea bani, și atunci cunoșteau o familie de țigani care veneau prin sat, colectau fungi și în schimb dădeau fel de fel de vase din sticlă, metal și așa mai departe, era un barter.

Economia de piață funcționa.

Era unul dintre domeniile care funcționau. De fiecare dată când veneau în sat, rămâneau la noi peste noapte, îi cunoșteau de ani buni și au avut încredere în ei. Lor le puteau da produse agricole, grâu, fasole.

Adică, era plată în natură ca să vă țină?

Erau niște oameni foarte cumsecade și m-am bucurat că am găsit în pod foarte multe cărți. Atunci eu citeam orice și îmi amintesc că le citeam pe nerăsuflăte.

Știți ce e interesant? Cum se desparte un om de trecutul lui. De exemplu, din familia aceasta de țigani, credeți că mai supraviețuiește cineva?

Nu. I-am mai căutat, prea târziu, și mi-a părut foarte rău că nu i-am mai găsit, s-a demolat acolo și au plecat. După aceea, m-am dus la internat, în clasa a IX-a eram la internat, acolo situația s-a schimbat mult în bine, dar oricum mergeam în fiecare sâmbătă acasă 19 km.

Pe jos?

Pe jos, da, în fiecare sâmbătă. Dacă învățam după-amiaza, plecam sâmbătă seara, toamnă, primăvară, iarnă.

Din antrenamentul acesta aveți stofă de maratonist, domnule Tinu? Pentru că dumneavoastră sunteți, vreți, nu vreți, un alergător de cursă lungă. Puține exemple putem da din presa română de asemenea exemple de longevitate profesională, 40 de ani de carieră împărțiți în două regimuri contrastante.

Anii s-au adunat, eu am început la 22 de ani cariera jurnalistică, dar nu cred că este ceva extraordinar nici în ce-am făcut, nici în această longevitate jurnalistică.

Cinic vorbind, are un oarecare pitoresc această rezistență plecând de la maraton, de la kilometrii pe care îi făceați pe jos în adolescență. La internat cred că erați timorat, hipertimid, erați complexat?

Complexat, nu. Dacă aș fi fost complexat, probabil că nu aș fi reușit. Vreau să spun că și simbolic era o barieră la intrarea în Slatina, pe acolo trece calea ferată, și eu am privit cu foarte mult optimism faptul că am ajuns la barieră. Știam că trebuie să trec bariera și am trecut bariera, și am mai avut un sentiment atunci, foarte puternic, pe care l-am păstrat, îl trăiesc mereu și mereu, mai ales când îmi aduc aminte din scrisorile pe care le primesc de la învățători, profesori, copii din sate. Am primit recent o scrisoare de la un copil din Adâncata care îmi spunea: „Cum pot eu considera că sunt egal cu alți copii, dacă nu am măcar un computer și văd numai la televizor?”. Eu am fost foarte impresionat citind scrisoarea și mi-am reamintit de copilăria mea. Chiar cred că nu trebuie să se simtă complexat un copil venit de la țară. Este posibil să fie la fel de bun și chiar mai bun decât mulți alții care au avut bibliotecă în casă, care au avut un alt mediu.

Mesajul dumneavoastră acum este că handicapurile pot fi depășite, oricare ar fi ele.

Exact. Am mai fost conștient de un lucru: la vârsta aceea, am înțeles că pentru mine nu mai e cale de întoarcere, că eu nu am ce să mai caut înapoi în sat, că, odată plecat de acolo, trebuie să merg mai departe.

S-a pus vreodată problema să vă întoarceți în sat?

În sensul că trebuie să reușesc.

Că nu aveți voie să ratați.

Nu aveam voie să ratez, eu trebuia să merg înainte. Și am mers înainte. Revin la acest puști din Adâncata.

Dar ce l-o fi apucat pe acest copil să vă scrie dumneavoastră?

Ați remarcat și dumneavoastră că nu prea vorbesc despre mine și nu îmi place să vorbesc, dar trebuie să spun că sunt singurul director de ziar care are un dialog permanent cu cititorii. Am o rubrică permanentă săptămânală de ani și ani. Cititorii simt că sunt respectați, luați în seamă, simt că este cineva care chiar le citește scrisorile. Eu chiar le citesc. Și primesc de ordinul sutelor de scrisori pe lună. *Adevărul* este totuși un ziar apropiat de problemele, de frământările, de grijile oamenilor. Pe lângă preocupările noastre de ce trebuie să devină această țară, și vrem economie de piață, vrem reformă care presupune concedieri, sacrificii sociale, nu ne este indiferent ce se întâmplă cu această mare masă de oameni care este foarte lovită și defavorizată de această perioadă, de tranziția aceasta atât de mocirloasă și de lungă.